

20

1. Answer is not more than two sentences.
- Define the term 'Industrial Tribunal';
 - 'Closure' under I.D.Act,1947;
 - 'Employer' under I.D.Act,1947 means;
 - Define Appellate Authority under I.E.(S.O.) Act,1946;
 - Under I.E. (S.O.) Act 1946 'modification' means _____;
 - Date on which standing orders come into operation;
 - Period of limitation for filing claim under E.C.Act, 1923;
 - What is the object of E.C. Act 1923 ?
 - 'Central Act' under M.R.T.U. & P.U.L.P. Act 1971 means _____;
 - Duties of Labour court under M.R.T.U. & P.U.L.P. Act 1971.

20

2. Write short notes (any four) :-
- 'Workman' under I.D.Act,1947;
 - Notice of change;
 - Labour Court under I.D. Act 1947;
 - Subsistence Allowance under I.E.(S.O.) Act 1946;
 - Employer's Liability for compensation under E.C. Act,1923;
 - Authorities under M.R.T.U. & P.U.L.P. Act, 1971.

12

3. Solve any two of the following :-
- A company shifted its place of business to another premises two kms away, without consulting the union or without giving notice. The union raised a dispute stating that it amounts to change in conditions of service.
 - Is this a valid Industrial Dispute ?
 - Is it mandatory to give notice to the employees before changing the place of business as in this case ?
 - Ram Kumar was employed as a lorry driver by Mukund Transport Co.Pvt.Ltd. While driving a lorry of said Transport Co. the lorry meets with an accident and Ram Kumar's right leg is amputated below the knee.
 - What is the nature of disablement suffered by Ramkumar ? Give reasons.
 - How is compensation calculated in cases of injuries resulting in permanent disablement ?
 - XYZ Union has got 38% membership of total workmen employed in the establishment and it applies for grant of recognition. Another Union ABC objects to XYZ Union's application on the ground that it has got 40% membership of total workmen in that establishment.
 - To which authority the application for grant of recognition has to be made ? Why ?
 - ABC Union is deemed to have applied for recognition in which month?

[TURN OVER

4. Answer any **four** of the following :-

48

- (a) Explain the term Industry under I.D.Act with relevant case laws.
- (b) Define 'Retrenchment' What are the provisions regarding retrenchment under I.D.Act.1947 ?
- (c) Define collective Bargaining. Explain the essential conditions for Collective Bargaining alongwith its disadvantages.
- (d) What are Standing Orders ? How Standing Orders can be certified ? What is the procedure for modification of Standing Orders ?
- (e) State and explain the concept of arising out of and in the course of employment under E.C.Act 1923.
- (f) Explain Illegal strike and lock out under M.R.T.U. and P.U.L.P.Act.1971.

[TURN OVER

(प्राचीन रूपांतर)

(३ तास)

(एकूण गुण : १००)

एक वाक्यात उत्तरे लिहा :-

२०

- (अ) औद्योगिक न्यायाधिकारण ही संज्ञा स्पष्ट करा.
- (ब) औद्योगिक विवाद कायदा, १९४७ अंतर्गत 'संप'.
- (क) औद्योगिक विवाद कायदा, १९४७ अंतर्गत मालक.
- (ड) औद्योगिक आस्थापना (स्थायी आदेश) कायदा, १९४६ अंतर्गत अपील अधिकारीता ही संज्ञा लिहा.
- (इ) औद्योगिक आस्थापना (स्थायी आदेश) कायदा, १९४६ अंतर्गत फेरफार म्हणजे
- (फ) स्थायी आदेश कोणत्या तारखेला लागू होतात ?
- (ग) कामगार नुकसान भरपाई कायदा, १९२३ अंतर्गत दावा दाखल करण्याची मुदत.
- (ह) कामगार नुकसान भरपाई कायदा, १९२३ चा उद्देश.
- (ई) एम.आर.टी.यू. आणि पी.यु.एल.पी. कायदा, १९७१ अंतर्गत केंद्रीय कायदा म्हणजे
- (ज) एम.आर.टी.यू. आणि पी.यु.एल.पी. कायदा, १९७१ अंतर्गत कामगार न्यायालयाची कर्तव्ये.

१. टिपा लिहा (कोणतीही चार) :-

२०

- (अ) औद्योगिक विवाद कायदा, १९४७ अंतर्गत 'कामगार'.
- (ब) बदलाची नोटीस.
- (क) औद्योगिक-विवाद कायदा, १९४७ अंतर्गत कामगार न्यायालय.
- (ड) औद्योगिक आस्थापना (स्थायी आदेश) कायदा, १९४६ अंतर्गत निर्वहण भत्ता.
- (इ) कामगार नुकसान भरपाई कायदा, १९२३ नुसार नुकसान भरपाईसाठी मालकाची जबाबदारी.
- (फ) एम.आर.टी.यू. आणि पी.यू.एल.पी. कायदा, १९७१ अंतर्गत अधिकारीता.

२. खालीलपैकी कोणतेही दोन सोडवा :-

१२

- (अ) एका कंपनीने त्यांच्या व्यवसायाची जागा एका जागेवरून दुसऱ्या ठिकाणी दोन किलोमीटर अंतरावर स्थलांतरित केली. सदर स्थलांतरण करण्याबाबत कामगार संघटनेस नोटीस न देता आणि बर्बाद न करता सदर संघटनेनी विवाद निर्माण केला की सदर कृत्य हे कामाची जागा व स्वरूप बदलणारे आहे.
 - (१) सदर विवाद हा कायदेशीर औद्योगिक विवाद आहे का ?
 - (२) सदर कामगारांना कामाची जागा बदली करणेविषयी नोटीस देणे हे बंधनकारक आहे का ?
- (ब) रामकुमार हा मुकुंद ट्रान्सपोर्ट कंपनी लिमिटेड कंपनीकडे ट्रक चालक म्हणून कामाला होता. या कंपनीचा ट्रक चालवताना अपघात झाला व रामकुमारचा उजवा पाय गुडण्यापासून खाली कापला गेला.
 - (१) रामकुमारला कोणत्या प्रकारने अपंगत्व झालेले आहे ? कारणे द्या.
 - (२) कायमस्वरूपी अपंगत्वासाठी नुकसानभरपाई कशी गणली जाते ?
- (क) XYZ संघटनेकडे एकूण कामगारांपैकी ३५% सदस्य आहेत आणि या संघटनेने मान्यतेसाठी अर्ज केला. दुसरी संघटना ABC यांनी विरोध केला की त्यांच्याकडे एकूण कामगारांपैकी ४०% सदस्य आहेत.
 - (१) कोणत्या अधिकारीतेकडे मान्यता मिळवण्यासाठी अर्ज करावा लागतो ? का ?
 - (२) ABC संघटनेने कोणत्या महिन्यात अर्ज केला पाहिजे असे ठरले जाते ?

३. खालीलपैकी कोणतेही चार लिहा :-

४८

- (अ) औद्योगिक विवाद कायदा, १९४७ अंतर्गत 'उद्योग' ही संकल्पना उचित न्यायनिर्णयासोबत स्पष्ट करा.
- (ब) 'कपात' ही संज्ञा स्पष्ट करा. औद्योगिक विवाद कायदा, १९४७ अंतर्गत कपातीसाठी कोणत्या तराती आहेत ?
- (क) सामुदायिक वाटाघाटी ही संज्ञा स्पष्ट करा. सामुदायिक वाटाघाटी यशास्वी होण्यासाठी आवश्यक अटी कोणत्या ते सांगून त्यांचे तोटे सांगा.
- (ड) स्थायी आदेश म्हणजे काय ? स्थायी आदेश कसे प्रमाणित केले जातात ? प्रमाणित स्थायी आदेशांच्या फेरफारासाठी काय प्रक्रिया आहे ?
- (इ) कामगार नुकसान भरपाई कायदा, १९२३ अंतर्गत 'कपातच्या वेळेत आणि कामाची निगडोती' ही संज्ञा स्पष्ट करा.
- (फ) एम.आर.टी.यू. आणि पी.यू.एल.पी. कायदा, १९७१ अंतर्गत बेकायदेशीर संप आणि टाळेबंदी स्पष्ट करा.